

NUTRIMAR AS
Industriveien 23
7266 Kverva

Saksbehandler:
Monica Ekli

**Revisjonsrapport: Revisjon ved biproduktanlegget på Kverva - laks - kylling - tare -
Nutrimar AS - Kontrollnummer: 2021.014.R. SFTL**

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:

Remy Strømskag
Anniken Steen Rønning

Fra Statsforvalteren i Trøndelag:

Monica Ekli
Anette Pettersen

Andre deltagere fra virksomheten:

Conor Foster
Frode Sandmark
Kent Lihaug
Frode Sletta
Tor Egil Eide
Odin Gisle Fredagsvik

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen, som ble presentert for Nutrimar AS (heretter Nutrimar) under sluttmøtet den 15.4.2021, med noen endringer med bakgrunn i nye opplysninger fra bedriften. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 16.-18.3.2021, med formøte 9.2.2021 og sluttmøte 15.4.2021, samt e-postutveksling og møte med bedriftens ledelse 21.04.2021.

Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil **innen to uker** etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Trøndelag avdekket 8 avvik og ga 1 anmerkning under revisjonen.

Statsforvalteren ser samlet sett alvorlig på avvikene.

Avvik:

1. Virksomheten har over lang tid hatt overutslipp av fett til sjø, og fettutskilleren er tatt ut av drift.
2. Bedriften har ikke gjennomført tilstrekkelige målinger og spredningsberegninger, og kan ikke dokumentere at grenseverdiene for lukt overholdes.
3. Flere av vilkårene i tillatelsen etter forurensningsloven er ikke fulgt opp.
4. Nutrimar har hatt produksjon i biproduktanlegget for kylling uten tillatelse etter forurensningsloven.
5. Virksomheten mangler eller har mangelfulle rutiner.
6. Risikovurderingene har store mangler.
7. Avvikssystemet har mangler
8. Bedriften har ikke et tilstrekkelig system for forebyggende vedlikehold av utslippskritisk utstyr.

Anmerkning:

1. Utslippene fra bedriften overskrider anslåtte utslippsverdier ved bruk av best tilgjengelig teknologi (BAT).

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

23.04.2021	Monica Ekli	Marit Lorvik (e.f)
dato	revisjonsleder	seksjonsleder
	Statsforvalteren i Trøndelag	

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: NUTRIMAR AS	
Organisasjonsnr.: 990160864	Eies av: 990080372
Bransjenr. (NACE-kode): 10.209 - Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer ellers	

Kontrollert enhet

Navn: Biproduktanlegget på Kverva - laks - kylling - tare - Nutrimar AS	Anleggsnr.: 5014.0063.02
Kommune: Frøya	Fylke: Trøndelag
Anleggsaktivitet: Prosessering av animalske biprodukter	
Tillatelse gitt: 3. juli 2020	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Statsforvalteren har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen

Revisjonens tema

- Ytre miljø
- Risikovurderinger
- Avvikshåndtering
- Planer og rutiner
- Drift og vedlikehold
- Overholdelse av utslippstillatelse
- Utslipp til luft
- Utslipp til vann

Revisjonen omfattet biproduktanleggene for laks og kylling. Tareanlegget var ikke inkludert i revisjonen. Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Nutrimar plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Nutrimar **innen 30.06.2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet. For avvik som gjelder internkontrollen, og som ikke kan rettes umiddelbart, må bedriften minimum sende inn en plan for retting **innen 30.06.2021**.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sftlpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Trøndelag med saksnummer 2018/1475.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik 1 og 2

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. forurensningsloven § 73), dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at **avvik 1 og 2** er rettet **innen 30.06.2021**.

Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik 1 og 2 er rettet innen fristen, forutsatt at vedtak om tvangsmulkt er fattet minimum to uker før denne fristen.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp, knyttet til hvert av avvikene, på:

- 100.000,- kr for retting av avvik 1 og
- 100.000,- kr for retting av avvik 2

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren **innen 2 uker** etter at denne rapporten er mottatt.

5. Varsel om ny gebyrsats

Gebyr fastsettes og innkreves i henhold til forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen for Statsforvalterens kontrollvirksomhet. Ved fastsettelse av gebyr skal forventet ressursbruk knyttet til kontrolltiltaket legges til grunn.

Statsforvalteren varslet gebyrsats 2 for flerdagstilsynet, i brev datert 17.12.2020. I varselet informerte vi om at dersom ressursbruken viser seg å tilsi en annen gebyrsats, vil vi sende et nytt varsel i etterkant av revisjonen.

Statsforvalteren har brukt mer tid på revisjonen, enn det som var forutsatt da gebyrsatsen ble varslet. Gebyrsats 2 tilsvarer 5,5 ukeverk. Statsforvalteren har allerede brukt 7 ukeverk på revisjonen, noe som tilsvarer sats 1. I tillegg skal tid brukt på oppfølging inkluderes i tidsbruken for tilsynet.

I henhold til forvaltningsloven § 16 varsler derfor Statsforvalteren at vi vil fastsette **ny gebyrsats 1** for revisjonen. Det vil per dags dato tilsvare kr 236 900,-.

Vedtaket vil bli hjemlet i forurensningsforskriften § 39-8 om flerdagstilsyn, og faktura vil bli ettersendt av Miljødirektoratet når gebyret er vedtatt.

Hvis dere har kommentarer til varselet om gebyr, må kommentarene sendes Statsforvalteren **innen 3 uker**, jf. forvaltningsloven § 16.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Trøndelag (jf. offentleglova), www.norskeutslipp.no og Statsforvalterens internettsider.

7. Avvik

Statsforvalteren fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1:

Virksomheten har over lang tid hatt overutslipp av fett til sjø, og fettutskilleren er tatt ut av drift

Avvik fra:

Tillatelse av 3.7.2020: vilkår 2.2 (grenseverdier), 3.1.1 (utslipp fra punktkilder) og 3.2.2 (fettavskiller)

Tillatelse av 21.7.2017: vilkår 3.1 (grenseverdier)

Kommentarer:

a) Bedriften har i store deler av 2020 hatt utslipp til vann over grenseverdiene i tillatelsen, på 300 mg fett per liter:

Utslipp/Dato	27.apr.	14.mai	26.mai	5.juni	15.juli	28.juli	1.sept.	28.okt.	8.des.
Fett (mg/l)	1159	1168	457	248	424	15	102	1265	412

- 6 av 9 innsendte prøver av fett fra 2020 overstiger grenseverdiene for utslipp i tillatelsen.

b) Bedriften har i 2020 også hatt utslipp langt over grenseverdien for fett per døgn.

Tillatelse dato	Grenseverdi kg/døgn	Utslipp fra Nutrimar kg/døgn (middelverdi)
21.2.2017	27	280,9
3.7.2020	54	124

c) Bedriften mangler automatisk vannmengdemåler på prosessavløpsvannet.

- Ifølge intervjuene beregnes vannmengden daglig og årlig ut fra mengden prosessavløpsvann i tank, og oversikt over antall tømminger.
- Bedriften har ikke gjort noen skriftlig vurdering av om dette vil gi et representativt bilde av vannmengden, som brukes til å vurdere utslipp per døgn og per år.

d) Fettutskiller/flotasjonsenhet er tatt ut av drift.

- Bedriften har hatt store problemer med å drifte fettutskilleren/flotasjonsenheten, og har tatt denne ut av drift.
  - Det er uklart hvor lenge fettutskilleren/flotasjonsenheten ikke har fungert, da dette ikke går frem av avvikssystemet eller logg.
  - At flotasjonsenheten ikke har fungert, har gitt overutslipp av fett.
  - Bedriften har ikke vurdert å redusere eller innstille driften, som følge av at flotasjonsenheten ikke fungerer.

Avvik 2:

Bedriften har ikke gjennomført tilstrekkelige målinger og spredningberegninger, og kan ikke dokumentere at grenseverdiene for lukt overholdes

Avvik fra:

Tillatelsen vilkår 4.2.1 (luktbegrensning), 10.2 (utslippskontroll) og 10.4 (program for utslippskontroll)

Kommentarer:

- a) Bedriften har ikke gjennomført tilstrekkelig antall målinger av luktutslippene.
- Bedriften har krav til å måle luktutslippene hver måned, men har kun gjennomført målinger juli-oktober for 2020.
  - Bedriften har søkt om å gjennomføre færre målinger per år, men har ikke fått tillatelse til dette.
- b) Bedriften har ikke gjennomført nye spredningsberegninger, selv om analyseresultatene viser verdier over målingene fra mars/mai 2020.
- Tillatelsen er basert på at spredningsberegningene fra mars/mai, ifølge konsulenten Clairs, viser at bedriften driver innenfor tillatelsen.
  - Hvis utslippsnivåene har økt, jf. målingene i mars/mai, skulle det vært utført spredningsberegninger.
  - Analysebevisene som ble lagt fram i forbindelse med revisjonen viser bl.a. følgende:

Dato	Avkast etter scrubber, laks (ou _E /m ³)	Avkast etter scrubber, kylling (ou _E /m ³)	Avkast produksjonslokaler (ou _E /m ³)	Avkast tare (stilk/blad) (ou _E /m ³)
13.03.2020	301	-	200 (laks)	-
09.07.2020	139	96	109 (kylling)	157 / 226
28.08.2020	1 569	5 930	286 (kylling)	62 / 149
18.09.2020	628	9 600	-	
29.10.2020	4 270	743	-	69

- Det har skjedd vesentlige endringer i bedriften etter målingen i mars.
  - Selv om avkastene etter scrubber for både laks og kylling overskrider utslippene fra mars, har det ikke blitt gjennomført noen nye spredningsberegninger som omfatter alle utslippene (laks, kylling og tare).
- c) Bedriften har ikke gjort noen skriftlig vurdering av om målingene er representative og om utslippene holdes under grenseverdiene.

- Av intervjuene går det fram at bedriften ikke gjør egne vurderinger, men overlater til konsulenten Clairs å vurdere resultatene fra luktanalysene, og om det må tas nye spredningsberegninger.
- d) Dokumentasjon fra luktanalyser og risikovurderinger, samt klager, tyder på at bedriften i perioder har overskredet grenseverdiene for lukt.
- Risikovurderingene fra desember viser at hvis det ikke er drift på kullfiltrene, vil bedriften ha et scenario med tanke på naboene som er kritisk, og det vil være risiko for lukt over grenseverdiene i et nedslagsfelt på ca. 1400 meter fra avkastet.
    - Kullfiltrene har vært tatt ut av drift over en tid.
    - Bedriften har selv rapportert inn at de har fått 31 klager på lukt i 2020.

Avvik 3:

Flere av vilkårene i tillatelsen etter forurensningsloven er ikke fulgt opp.

Avvik fra:

Tillatelsens vilkår 1 (ramme), 3.1.1 (utslipp fra punktkilder), 4.2.4 (luktpanel), 10.2 (utslippskontroll), 10.3 (kvalitetssikring av målingene), 10.4 (program for utslippskontroll), 10.5 (rapportering), 11.2 (overvåking av grunn og grunnvann) og 13.3 (tilstandsrapport om mulig forurensning av grunn og grunnvann)

Kommentarer:

- a) Nutrimar har ikke redusert produksjonen, selv om bedriften har hatt utslipp over grenseverdiene, jf. avvik 1 og 2.
- b) Det er ikke etablert noe luktpanel innen fristen 30.9.2020.
- c) Bedriften har ikke sendt Statsforvalteren noen vurdering av behovet for å dokumentere forurensningstilstanden i grunn og grunnvann innen fristen 1.3.2021.
- d) Bedriften har ikke sendt inn redegjørelse for årsak til avvik, samt tiltak som er gjennomført, sammen med egenkontrollrapporten for 2020.
- e) Resultatene fra målingen av lukt fra oktober ble ikke sendt til Statsforvalteren innen fristen.
  - Innsendte analyseresultater fra juli og oktober inneholder heller ikke tilstrekkelig informasjon om prøvetakingsmetodikk eller faglig vurdering av resultatene.
- f) Bedriftens utslippskontroll er mangelfull
  - Bedriften har ikke gjennomført en årlig faglig begrunnet vurdering av utslippsmengde til vann eller luft.
    - Bedriften har sammenstilt prøveresultatene for utslipp til vann, men har ikke gjort det samme for resultatene fra luktprøvene, (jf. også avvik 2).
    - Har ingen skriftlig vurdering av om luktutslippene til enhver tid er i samsvar med grenseverdiene, eller hvorfor resultatene endres over tid.
    - Har ikke skriftlig redegjørelse for hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.
  - Bedriften vurderer ikke om resultatene er representative.

- Bedriften kan ikke dokumentere at de gjennomfører jevnlige vurderinger av plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og om frekvenser gir representative prøver.
- Store endringer i prøveresultater fører ikke til noen tiltak eller nye prøver.
  - F.eks. 15 mg fett per liter, jf. tidligere prøver som viste verdier mellom 248 og 1168 mg/l.
  - Mangler skriftlig vurdering av prøveresultatene og usikkerhet.

g) Bedriften har hatt mangelfull varsling til Statsforvalteren om følgende:

- planlagte aktiviteter som midlertidig kan føre til økt luktblastning
- svikt i utslippsrelatert utstyr
- rensesanlegg som er tatt ut av drift (kullfilter og flotasjonsanlegg)

Avvik 4:

Nutrimar har hatt produksjon i biproduktanlegget for kylling uten tillatelse etter forurensningsloven

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 (plikt til å unngå forurensning)
Tillatelsen fra 21.02.2017, vilkår 1 (tillatelsens ramme)

Kommentarer:

Bedriften har foretatt testproduksjon av kylling i anlegget vår 2020, men kunne under revisjonen ikke framvise noen logg for denne testproduksjonen.

Basert på informasjon om testkjøring, påla Statsforvalteren 17.04.2020 stans av all produksjon eller testproduksjon av kylling og tare ved biproduktanlegget, med bakgrunn i at det ikke var gitt tillatelse til dette. Statsforvalteren presiserte i pålegget at produksjonsaktivitet som ikke er tillatt, i medhold av eksisterende tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, er ulovlig.

Bedriften har i ettertid av pålegget om stans prosessert råstoff av laks i kyllingavdelingen. Tall fra bedriftens råstoffplan for laks viser at bedriften har prosessert en ukentlig råstoffmengde av laks i biproduktanlegget for kylling, på mellom 30 og 120 tonn i uke 20, 24, 25 og 26 i 2020 (11.mai - 28. juni).

Tillatelsen til produksjon i biproduktanlegget for kylling ble gitt 03.07.2020 (uke 27).

Avvik 5:

Virksomheten mangler eller har mangelfulle rutiner

Avvik fra:

Internkontrollforskriften, § 5, 2. ledd, pkt. 7 (iverksette rutiner) og pkt. 8 (systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen)

Kommentarer:

a) Virksomheten mangler rutiner for følgende områder:

- Sikre at vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven blir fulgt opp (jf. også avvik 1, 2 og 3)
  - Flere av vilkårene og fristene i tillatelsen er ikke fulgt opp.
  - Ansvaret for å følge opp vilkårene i tillatelsen er fordelt på flere personer (uklare ansvarsforhold).
  - De fleste i bedriften har kun oversikt over selve grenseverdiene for utslipp til luft og vann i tillatelsen – de andre vilkårene er ikke særlig kjent.
- Å sikre at vesentlige endringer i drift, rensesystemer eller utslippspunkt blir vurdert eller omsøkt hos Statsforvalteren
  - Bedriften har de siste årene gjort flere større endringer av både drift, rensesystemer og utslippspunkt i anleggene, uten å sjekke om dette krever nye vurderinger eller ny tillatelse etter forurensningsloven, for eksempel:
    - prøvedrift av kylling
    - endring av prosesser – f.eks. laks i kyllinganlegget
    - fjerning av rensetrinn – flotasjonsenhet og kullfilter
    - endring av utslippspunkter

b) Virksomheten har mangelfulle rutiner for følgende områder:

- Gjennomføring av risikokartlegging med påfølgende risikoanalyser
  - Rutinen *Prosedyre for risikovurdering* (ID1186, av 24.1.2021) inneholder ingen informasjon om hvordan risikofaktorer skal kartlegges.
  - Ifølge *Prosedyre for risikovurdering*, skal risikoen vurderes hvert år.
    - Dokumentet Risiko ytre miljø (ID 1192, fra 20.11.2018) har en revisjonsfrist på 5 år.
    - Dokumentet Risiko ytre miljø relatert til lukt (ID 1183, av 5.11.2020) har en revisjonsfrist på 3 år.
  - Ifølge egen rutine, skal risiko vurderes ved endringer i prosess, ved innkjøp av nytt utstyr og lignende.
    - Bedriften har gjennomført mange endringer av prosess og utstyr uten at det har blitt gjennomført nye risikovurderinger (jf. avvik 6).
- Systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen, for å sikre at den fungerer som forutsatt.
  - Det er uklart hvor ofte prosedyrer skal revideres.
    - Ifølge bedriftens dokument *Kvalitetssystem beskrivelse* (ID 1029, fra 1.8.2019), skal hele Nutrimars kvalitetssystem revideres årlig.
    - Ifølge dokumentet *Dokumentstyring* (ID 1034, fra 10.1.2020) skal alle prosedyrer og instruksjoner i ledelsessystemet ha en revisjonsfrist på 3 år eller mindre
  - Enkelte rutiner er ikke oppdatert i samsvar med dagens aktivitet i bedriften, for eksempel:
    - *Prosedyre Luktreduksjonsanlegg – drift og vedlikehold* (ID 1037) er fra 30.07.2018, og omfatter ikke de nyeste delene av luktreduksjonsanleggene.
  - Planer blir ikke oppdatert ved endringer i driftsforhold.

- Driftsplanen for lukt og lukthåndteringsplanen har ikke blitt oppdatert etter at kullfiltrene er tatt ut av drift.
- Loggføring av driftsstans (i f.eks. renseanlegg)
  - Bedriften fører avvik ved driftsstans, men registrerer ikke systematisk hvor lenge de ulike komponentene (f.eks. renseanleggene) er ute av drift.
- Systematisk vedlikehold av utslippskritisk utstyr.
  - Rutinen *Vedlikehold* (ID 1116, fra 29.01.2020) har fokus på teknisk vedlikehold og service på maskiner, utstyr og lokaler knyttet til mottak av råstoff, produksjon og lagring av produkter, men ikke på renseanlegg og komponenter/utstyr som kan gi utslipp til ytre miljø.
- Opplæring av ansatte
  - Intervjuene viser at det er få som har god kjennskap til hvordan renseanlegget for luft i kyllinganlegget skal driftes, og hvilke styringsparametere som kan justeres.

**Avvik 6:
Risikovurderingene har store mangler**

Avvik fra:

Tillatelsen vilkår 2.7 (internkontroll), 4.2.2 (luktrisikovurdering) og 12.1 (miljørisikoanalyse)

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt. 6 (kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko)

Kommentarer:

a) Bedriften har ikke kartlagt alle potensielle kilder til forurensning

- Dokumentet *Risiko Ytre miljø, relatert til lukt* (ID 1183, fra 5.11.2020) omfatter en kartlegging av mange ulike potensielle kilder til akutt forurensning til luft.
  - Kartleggingen omfatter ikke alle kilder til risiko for lukt, for eksempel fra endringer i produksjonsprosesser.
    - Under intervjuene kom det bl.a. fram at det var stor forskjell i utslipp til luft fra kyllinganlegget, avhengig av hvilket råstoff som benyttes (innmat eller ikke).
- Risikoanalysene for resten av anlegget (*Risiko Ytre miljø*, ID 1192, fra 20.11.2018) er ikke basert på systematisk kartlegging av ulike kilder til forurensning.
  - Nutrimar har vurdert risiko basert på samlebetegnelser av mulige utslipp
    - Utslipp ved leveranse, mottak, svikt i renseanlegg, holdetanker, ringmur og lagring.
  - Bedriften har ikke vurdert ,om langvarig stans av ulike rensetrinn kan endre risikobildet.
    - Både flotasjonsenheten og kullfiltrene er tatt ut av drift.
  - Bedriften har heller ikke systematisk kartlagt hvilket utstyr eller hvilke prosesser som kan ha utslippsmessig betydning, og vurdert risikoen for utslipp.

- Kilder til forurensning, som blir oppdaget gjennom avvik, blir ikke tatt inn som kilder i risikovurderingene.
    - F.eks. er limvann og olje til sluk gjentakende avvik, som har ført til økt belastning på renseanlegget og/eller mulig økte utslipp.
- b) Bedriften har ikke gjennomført nye risikovurderinger, selv om det er gjort omfattende endringer av anlegg og driften.
- De fleste risikohendelsene i *Risiko Ytre miljø* er vurdert i 2018 eller 2019, mens en av hendelsene har blitt risikovurdert i 2020.
    - Etter 2019 har det blant annet blitt lagt til et helt nytt produksjonsbygg med prosessering av kyllingråstoff.
    - Siden 2019 har det også blitt gjennomført omfattende endringer av både utslippspunkter og renseanlegg.
    - Vaskevann fra biler i kyllinganlegget går inn på samme rensesystem som prosessavløpsvannet.
      - Bedriften kan ikke dokumentere noen skriftlig risikovurdering av om vaskevannet har påvirkning på rensegraden i renseanlegget (flotasjon/fettutskilleren).
  - *Risiko Ytre miljø, relatert til lukt* har ikke blitt endret, selv om ett av rensetrinnene (kullfilter) har blitt tatt ut av drift.
    - Bedriften har ikke gjennomført noen skriftlig risikovurdering før det ble besluttet å ta kullfiltrene ut av drift.
    - Ifølge risikovurderingen fra desember 2020, vil det være kritisk for naboene, med tanke på lukt, hvis kullfiltrene ikke er i drift.
      - Risikovurderingen er basert på et scenario der kullfiltrene svært sjeldent er ute av drift.

Avvik 7:

Avvikssystemet har mangler

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd, pkt. 7 (iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav)

Kommentarer:

Bedriften har et aktivt avvikssystem. Likevel er det mange hendelser som ikke blir ført som avvik i avvikssystemet, bl.a. følgende:

- utslipp over grenseverdiene i tillatelsen
- luktklager formidlet til bedriften gjennom Statsforvalteren eller kommunen
- sky av røyk over bedriften
- oppstart av prøvedrift i kyllinganlegget, uten tillatelse etter forurensningsloven
- at bedriften ikke har tatt prøver hver måned av luktutslippene
- kullfilter tatt ut av drift
- manglende overholdelse av frister i tillatelsen (f.eks. tredjepartsvurdering)
- pålegg og bekymringsmeldinger fra Statsforvalteren

Avvik 8:

Bedriften har ikke et tilstrekkelig system for forebyggende vedlikehold av utslippskritisk utstyr

Avvik fra:

Tillatelsen vilkår 2.5 (plikt til forebyggende vedlikehold)

Kommentarer:

Bedriften har lagt fram en vurdering av vedlikeholdssystemet, gjennomført i samarbeid med konsulent.

- Vurderingen inneholder en beskrivelse av vedlikeholdssystemet, og konkluderer med følgende:
  - *“Vedlikeholdssystemet slik det er i dag er blitt brukt i svært begrenset grad, og det er per dags dato ikke mulig å kontrollere hvilke runder som er blitt gjennomført de siste 6 mnd. Det eksisterer ingen runder i vedlikeholdssystemet som kan knyttes direkte mot utslippsrelatert utstyr.”*
  - *“Øvrige rutiner og sjekklister for vedlikehold av utslippsrelatert utstyr ligger i EQS. Ser ikke ut som det ligger noen rutiner som kan knyttes til utslipp der i dag. Det eksisterer en sjekklister for kontroll av uteområde, men ingen jeg kan knytte opp mot vedlikehold av utslippsrelatert utstyr.”*
- Flere av intervjuene bekrefter at denne vurderingen stemmer overens med de faktiske forholdene.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1:

Utslippene fra bedriften overskrider anslåtte utslippsverdier ved bruk av best tilgjengelige teknikker (BAT)

Kommentar:

Både biproduktanlegget for laks og biproduktanlegget for kylling er omfattet av EUs industriutslippsdirektiv (IED), under bransjen slakterier og animalske biprodukter (Slaughterhouses and Animal By-products Industries).

Dagens krav til best tilgjengelige teknikker (BAT) er knyttet til BREF-dokumentene fra 2005. Disse dokumentene er nå under revidering. Når revisjonen er ferdig, vil det bli utarbeidet nye BAT-konklusjoner. Konklusjonene vil beskrive BAT-teknikker og stille krav til forpliktende utslippsnivåer, «BAT-Associated Emission Levels (BAT-AEL)» for hver bransje. I henhold til IED skal vilkårene i tillatelsene, og driften ved virksomhetene innen bransjen, være i tråd med BAT-konklusjonene senest fire år etter at konklusjonene er publisert.

I BREF-dokumentet, tabell 5.1, er det referert til utslippsnivåene som er ansett for å representere BAT. Faggruppen for denne bransjen har vurdert at disse skal være oppnåelige, hvis man har implementert alle teknikkene som er ansett for å representere BAT.

Ut fra de rapporterte utslippene til sjø fra Nutrimar, er det klart at utslippsnivåene for biproduktanlegget for laks og kylling ikke er i nærheten av utslippsnivåene som ekspertgruppen anser som nivå assosiert med dagens BAT.

9. Andre forhold

Nutrimar har informert om at organisasjonskartet har vært i endring, og at det har skjedd store utskiftninger i ledelsen i bedriften i det siste.

Ifølge bedriften jobbes det nå med å gjennomgå prosessene i biproduktanleggene, for å fjerne kilder til utslipp.

Bedriften skal også være i gang med å implementere et nytt vedlikeholdssystem.

Informasjon om industriutslippsdirektivet (IED) og krav til BAT for bransjen finnes hos Miljødirektoratet: <https://www.miljodirektoratet.no/naringsliv/industri/industriutslippsdirektivet/>

10. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- E-post til intervjuobjektene, med informasjon om gjennomføringen av revisjonen.
- Intervjuer og verifikasjoner fra 16.-18. mars.
  - 8 personer ble intervjuet
- Sluttmøte: Oppsummering med presentasjon av resultatene.
- E-postutveksling og møte med ledelsen 21.04.2021.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

11. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelsene til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren, datert 21.02.2017 og 03.07.2020.

Dokumentgrunnlaget for revisjonen er listet opp i vedlegg 2.

VEDLEGG 1

Deltagere ved Statsforvalteren i Trøndelags revisjon av Nutrimar AS

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok fra Nutrimar under formøtet, intervjuene, sluttmøtet og ettermøtet.

Funksjon	Formøte	Intervju	Sluttmøte	Ettermøte
Daglig leder		x	x	
Fabriksjef (til 1.4.2020)	x	x		
Ny fabriksjef (fra 1.4.2021)		x	x	x
Kvalitetsleder	x	x	x	x
Produksjons-koordinator laks		x	x	
Produksjons-koordinator kylling		x		
Teknisk leder		x	x	
HMS-ansvarlig		x	x	

Statsforvalterens revisjonsgruppe:

Monica Ekli, revisjonsleder

Anette Pettersen, revisor

VEDLEGG 2

Dokumentgrunnlag

Følgende dokumenter har dannet dokumentgrunnlaget under revisjonen:

Tema	Dokumenter
Overordnet	Innholdsfortegnelse EQS Kvalitetsstatement Kvalitetssystem beskrivelse Ledelsens gjennomgang 2020 Ledelsens gjennomgang 2021 Mål Organisasjonskart Nutrimar Organisasjonskart avdelinger Stillingsinstrukser Vurdering vedlikehold Samsvarsvurdering utslippstillatelse
Planer	Beredskapsplan Driftsplan for lukt Handlingsplan lukt Kommunikasjonsplan ref. lukt Lukthåndteringsplan Opplæringsplan Prøvetakingsplan Prøveuttak Revisjonsprogram Varslingsplan Varslingsplan ved teknisk svikt_havari
Rutiner	Dokumentstyring Endringsprosedyre kylling, laks Instruks ved utslipp (produkt, kjemi, lukt) Internrevisjon Ledelsens gjennomgang Luktreduksjonsanlegg - drift og vedlikehold Operasjonsveiledere til renseprosesser Prosedyre for risikovurdering Sjekkliste uteområde (1304_) Sjøvannscrubber - drift og vedlikehold Vedlikehold
Risikovurderinger	Avkast produksjon, scenario 2 Avkast produksjon Drenering kullfilter ute på kai Kondensvann fra disk tørke Kvernrom Lukt avkast fabrikklokaler Lukt avkast fra produksjon Lukt avkast fra produksjonslokalet Risiko HMS

	Risiko ytre miljø Risiko ytre miljø relatert til lukt Utslipp av prosessvann og kjemi fra holdetanker Utslipp over tillatelse som følge av svikt i renseanlegg Vegg fabrikk, rørføring fra mølle Vegg fabrikk, rørføring
Renseanlegg	Flytskjema luft Flytskjema luftrensing (2) Flytskjema vannrensing Renseprosess avløpsvann Renseprosess avløpsvann, beskrivelse
Prøvetaking	Analysebevis – prøvetaking av avløpsvann Analysebevis – prøvetaking luft_lukt 2020 Måling og beregning av utslipp
Avvik	Avvik maskiner-utstyr-tankpark Avviksbehandling Oversikt over avvik knyttet til ytre miljø 2019-2021
Produksjon	Produksjonslogg kylling Lakseråstoff til kyllingavdeling 2020